

ДО ВИВЧЕННЯ ПАНЦИРНИХ КЛІЩІВ (ACARI: ORIBATIDA) СОЄВОГО АГРОЦЕНОЗУ

Дослідження панцирних кліщів соєвого агроценозу проводилися на околицях с. Балико-Щучинка (Ржищівська ОТГ, Київська область).

За матеріалами проведених досліджень виявлено 7 видів орібатид, які належать до 6 родин, що становить близько 10 % фауни Ржищівської ОТГ. До виявлених видів належать *Rhysotritia ardua*, *Epilohmannia cylindrica*, *Tectocepheus sarekensis*, *Oppiella similifallax*, *Ramusella clavipectinata*, *Protoribates capucinus*, *Scheloribates laevigatus*. В одній ґрунтовій пробі трапляються від 1 до 5 видів панцирних кліщів. Показник середньої щільності орібатид соєвого поля становить 4,8 тис. екз. на м².

Для порівняння, в інших соєвих агроценозах загальна кількість видів може бути і меншою, і становить до 4 видів на біотоп. При цьому кількість видів у пробі становила від 1 до 2. До того ж середня чисельність не перевищувала 0,4 тис. екз. на м² [1].

У дослідженому соєвому агроценозі встановлено переважання представників родин Euphthiracaridae, Naplozetidae та Scheloribatidae з загальною щільністю від 0,8 до 2 тис. екз. на м². Представники решти родин (Epilohmanniidae, Tectocepheidae, Oppiidae) менш чисельні (0,2-0,5 тис. екз. на м²). У соєвих агроценозах інших територій таксономічну структуру можуть складати представники родин Tectocepheidae, Scheloribatidae та Mucobatidae [1]. Слід відмітити, що виявлений таксономічний склад соєвого поля загалом узгоджується з природними варіантами біотопів Ржищівської ОТГ.

Угруповання орібатид дослідженого соєвого агроценозу характеризується своєрідною синекологічною структурою. Індекси Маргалефа та Менхініка мають досить високі показники, як для агроценозів. Таку саму тенденцію має індекс Н', який говорить про вагому роль малочисельних видів у дослідженому біотопі. До того ж, тут індекс Шеннона є більшим в 1,5-3,2 разів ніж у аналогічних агроценозах інших територій України [1]. Натомість, індекси різноманіття Сімпсона (D) та Бергера–Паркера (d) виявились відносно невисокими. У порівнянні з іншими соєвими полями країни [1], у даному індекс D є меншим в 1,7 – 2,8 разів, тоді як індекс d в 1,2 – 2 рази. Це говорить про відносно меншу роль домінантних видів панцирних кліщів дослідженого соєвого поля.

Виходячи з вище наведеного, можна констатувати проте, що досліджений агроценоз володіє своєрідними характеристиками таксономічного та синекологічного різноманіття панцирних кліщів. Зважаючи на ґрунтоутворюючу роль орібатид та порівняно більші показники видового багатства та щільності, а також на кращі непараметричні показники у порівнянні з іншими агроценозами країни, досліджене соєве поле є перспективним у плані відновлення природного потенціалу ґрунту. Також, виявлені факти вказують на те, що вивчене поле має добрі перспективи у разі його рекультиватії.

Таким чином, нами закладені передумови для проведення подальшого моніторингу соєвого поля. Це дозволить у подальшому приймати оперативні, науково-обґрунтовані рішення стосовно менеджменту цього агроценозу для збереження його родючості. Виявлений таксономічний склад соєвого поля загалом узгоджується з природними варіантами біотопів, тому придатне для рекультиватії, у разі прийняття такого рішення.

Література:

1. Мерза С. П., Гуштан Г.Г. (2019). Угруповання орібатид (Acari: Oribatida) агроценозів в околицях м. Дубляни (Мале Полісся). Вісті Харківського ентомологічного товариства. XXVII, вип. 2. С. 34–42. DOI: 10.36016/KhESG-2019-27-2-4